

Mat må vi

På 60-tallet var det en sammenheng mellom å fange og spise fisk. En av mine brødre var heller kresen, og pensjonerte bambusstanga da han innså at det han krocket under kveldsbettet, lå på tallerkenen neste dag. Jeg var heller ingen storspiser av fisk, men så besatt av å fiske, at den gikk ned – om ikke på høykant. Å gjenutsette fisk av lovlig størrelse var å kaste mat, og det gjorde man bare ikke. Dessuten var ørretpinnene på fiskeknippet vårt eneste troverdige bevis på at vi faktisk kunne fiske.

Velstanden økte, og utpå 80-tallet dukket et nytt begrep opp i utenlandske fluefiskeblader: No kill. Ideen var amerikansk, og begrunnelsen høyst kommersiell: I de mest populære elvene var fisketrykket blitt så hardt at fisk over minstemålet ble sjelden. I erkjennelsen av at de fleste fisket mer for fornøyelsen enn for å fø familien, og fornøyelsen var proporsjonal med størrelsen på

fisken, fant kloke hoder ut at også fisk over 25 cm burde få vokse seg større, og fanges flere ganger. Elver som kunne reklamere med stor fisk, trakk til seg enda flere fiskere, og snart var *catch & release* en forutsetning for å gjøre butikk.

Men som fluefiskere trenger vi en mer aktverdig knagg å henge vår entusiasme på, så det som startet som en enkel forretningsidé, ballet snart på seg på seg et fylldig lag av kvasiatikk, svulstig svada og sære ritualer, som sakte, men sikkert vant innpass såvel på film som i trykte medier. Der fiskereportasjer tidligere ble billedlagt med likhauger, ser vi nå den salige fisker utvadet med stanga mellom tennene og fisken mellom hendene. Dette er ingen naturlig positur, men den understreker det glade budskap: Se! Vi gjenutsetter fangsten! Eller som de frelste gjerne uttrykker det: Vi gir den friheten tilbake!

ha...

Tegning: Terje Bomann-Larsen

Handlingen kan også besegles med et kys, liksom for å understreke at den man elsker, tukter man – eller omvendt. Voksne menn som kliner med fisk er selvsagt en demonstrasjon av sentimentalt jåleri så det holder, men ett bilde får det likevel til å skurre mer i mine øyne:

Fluefiskere ved et norsk fjellvann tauer inn og setter ut igjen den ene fine ørreten etter den andre, til det blir tid for mat. Det som freser i panna er ikke ferske, røde ørretfileter, men medbrakte koteletter! Selvsagt er det mulig at gutta er feige, eller har liten tro på egne ferdigheter og derfor bærer med seg kjøtt for sikkerhets skyld, men det er mye som ikke får det bildet til å stemme. Fiskerne er godt over gjennomsnittet dyktige, og dessuten lokalkjente i området. De vet å være på rett sted til rett tid. Sjansen for bomtur er minimal. Vi er langt unna kommersielt veldrevne ørretelver eller hardt prøvede laksebestander, og fiskepresset er ubetydelig. Et uttak av noen få matfisker kan liknes med den velkjente pølsa i slaktetida.

Er dette den nye religionens fundamentalister. Eller aner jeg rett og slett konturene av min kresne bror som fang og slipp har befridd fra spiseplikten? Har han ikke videokamera i sekken, så har han alltid en mobiltelefon og kan sende beviset pr. MMS rett inn på mors kjøkken. Kanskje får han et «flink gutt!» tilbake, mens kotelettene freser i panna. Nå har det blitt mulig å fiske uten å spise fisk! Jeg er selv ikke noe forbilde når det gjelder bærekraftig kosthold, så jeg skal ikke legge meg borti hva folk fører i seg. Men vi som fester våre opplevelser til videotape eller papir, blir altfor ofte eksempler til etterfølgelse – på grensen til moralpoliti. Jeg praktiserer også fang og slipp fra tid til annen, men ikke alltid fordi reglene pålegger meg det eller fordi jeg mener det er fornuftig bestandsforvaltning. Som omflakkende reporter er det like gjerne fordi det blir for mye plunder og heft å ta vare på fangsten. Det er mye enklere å hive i seg en bur-

ger på nærmeste bensinstasjon.

Men la deg ikke lure: Burgere og koteletter er ikke et hakk mer bærekraftig mat enn for eksempel oppdrettslaksen vi avstår fra. Forskere har regnet ut at produksjon av en kilo storfekjøtt gir et utslipp av klimagasser som en biltur på ca 250 km, og innebærer en høyst ineffektiv bruk av produktiv jord. Men fisken i norske fjell- og skogsvann er grønn som graset på bredden. Den krever ikke andre ressurser enn naturens kretsløp gir den, og slipper ikke så mye som en liten fis til atmosfæren. Spist ved bredden er den så kortreist og fersk som det er mulig å få den, og får ingen anmerkninger på kostholdsguruenes fyliste. Så kakk med god samvittighet din matfisk i hodet og hiv den i panna!

Signe måltidet!

A handwritten signature in black ink that reads "Terje Bomann-Larsen". The signature is fluid and cursive.

– Så hvorfor ikke spise selvfangnet fisk?